

DEMOKRAT

Glas demokrata sjeverne Dalmacije.

God. 2.

Šibenik, 23 decembra 1922.

Br. 39.

NA BOŽIĆ 1922.

Evo nam opet praznika mira, praznika simboličkoga duševnog obnavljanja ljudi dobre volje. Duboki smisao ovog inače čisto kršćanskog praznika, kojim se slavi i spominje rođenje Hrista Spasitelja dandanas po malo zahvaća čitavo kulturno društvo. Iza stradanja i borba ljudsko društvo osjeća redovno potrebu smirenja i sabranosti. Jedino u takovom raspoloženju ono je sposobno, da se opet obnavlja i preporadja i da steče nove pobude i nove sile za neminovnu borbu, koju donasa život. U ovim časovima naše misli i naša čustva obraćaju se našem narodu, i svemu onome što nam je najbliže i najmilije. Iza nekog kratkog razdoblja smirenja i staloženja opet su na vidiku nove borbe. Do načina i cilja tih borba mnogo će ovisiti naša skora i dalja budućnost. Naše narodno i državno ujedinjenje bilo je plod dugih borba po kojima smo se riješili vanjskih neprijatelja. Unutar države mora se još mnogog vruga savladati eda uživanje slobode na koju imamo pravo, bude potpuno pravo.

Zato valja, borbu provesti u duhu najveće snošljivosti e da se zbilja ljudi dobre volje uzmagnu što više približiti i većim uspjehom i strijebiti zlo koje izjeda našu državu. Domalo će se voditi jedna velika borba za samopravnost plemena, vjera i uvjerenja, borba za izjednačenje građanske slobode i građanskih prava. Sa istim čustvima kojima pratimo dogđaje širom naše države pratimo takodjer i sudbinu našega grada. I njemu se rebi otvara jedna nova budućnost, kojoj bi morali njegovi sinovi mudro i obzirno izići u susret. Uzaludne su sve deklamacije o njegovim izvanrednim prednostima na kopnu i na moru, zaludni su svi planovi i računi, ako fali djelotvorna sloga i dobra volja njegovih boljih ljudi. Treba obračunati sa presudama i grijesima prošlosti treba odstraniti duh međusobnog nepovjerenja, potrebito je približenje najboljih najposobnijih za dobro i napredak rodnog nam grada. Bez toga nema nam ni duševnog ni materijalnog obnavljanja ni preporoda. To su naše božićne misli i želje!

Za jedinstvo i slobodu!

Ove sedmice Beograd nam je donio iznenađenje. Nakon tobožnjih Pašićevih pokušaja da sastavi poslovnu vladu pri čemu se je očitovala namjera radikala da raskinu odnošaje s demokratima, Kralj bi bio povjerio g. Pašiću da sastavi izbornu vladu, a ovaj ju je doista sastavio od samih radikala raznih skupina, koja, isključujući sve druge stranke, ima na sebi čisto plemenski karakter, a s druge strane predstavlja jednu znatnu manjinu uskupštini. Ova se pak ima raspustiti, ureči novi izbori, koje će da provedu radikali. Javlja se već o radikalnim izbornim manevrima i o nastojanju da se izmjene sa radikalima svi nepoćudni elementi na upravi. Značajno je stvorenje novih protuustavnih ministara za Hrvatsku i Sloveniju, što nas sjeća na bivša vremena ma-

džarskog gospodstva. Imamo dosta razloga da budemo zabrinuti.

U ovim događajima ne vidimo drugo do li prevladu plemenskih struja u državi te očitu tendencu da se prema tome naša država prekroji. Očito je da ulaskom Protićevaca u ovu radikalnu vladu radikalna stranka više ne može da garantira za vidovdanski ustav, koji nam je jamčio, ako ne po imenu a ono u stvari, jedinstvo države i naroda. Nije isključeno da radikalna stranka ponudi savez hrv. bloku i slovenskim autonomistima, te da u tom znaku budu provedeni skupštinski izbori.

I ako je budućnost u tom pogledu donekle neizvjesna, ipak program i ciljevi stranka i ljudi, koji stranku predvode, razvoj događaja te interesi plemenski, koji u tim

raznim skupinama danas prevladuju, ne dadu nam danas drugo što nagoviještati, moramo držati da je izborna današnja vlada očito pogodovanje plemenskom šovinizmu uperenom protiv nas demokrata, te protiv ideologiji jugoslovenstva, kojemu smo mi demokrati danas gotovo jedini stupovi i branitelji u državi. U tim plemenskim i nacionalnim jalovim borbam, koje su kadre zahvatiti kroz decenije naš narodni život i zaustaviti kulturni i gospodarski njegov napredak, bila bi dana podstrekačima najbolja prilika da se na teret zavedenog naroda goje i s njime vladaju. Vođe plemenskih šovena podijelili bi državu na svoje, a navodno plemenske sfere, da narodu zajašu na vrat podržavajući ga u neznanju te neprestanoj teškoj borbi za plemensku prevlast.

Uprav u tom plemenskom cijepanju države mi demokrate vidimo nejednakost, ropstvo i sveopće gospodarsko i kulturno nazadovanje. God. 1918 nije bilo samo oslobođenje od Nijemaca i Mađžara, već i oslobođenje od njihovih uredaba, putem kojih su, cijepajući nas na pokrajine i države, s nama vladali, I s toga kao naravna posljedica oslobođenja bilo je narodno ujedinjenje u jednu jedinstvenu državu, koje je našlo svoj živi i iskreni odraz u vidovdanskom ustavu. Podjela države na oblasti prema prirodnom, socijalnim i ekonomskim potrebama dala bi narodu prilike da se faktično ujedini i da živi svojim životom ostvarujući sam sebi bolji kulturni i gospodarski život u društvu ostalih naroda. Naš se pak narod dade danas cijepati po plemenima samo umjetnim i kompliciranim putem, koji ne može da izazove ništa dobra već same dugotrajne i teške krize s nedoglednim posljedicama za opstanak same države.

Protiv takove nesretne budućnosti, koju hoće da našem narodu pripreve plemenski šovinisti s jedne ili druge strane, svaki Jugoslaven, naročito pripadnik demokratske stranke, treba da uperi sve svoje moralne i ekonomske sile, da bude na svome

mjestu u energičnom suzbijanju takovih pokušaja.

Za jedinstvo i slobodu! — zaći će se s naše strane u borbu: za ono jedinstvo i slobodu, koju je naš narod krvlju otkupio i koju hoće da održi pod kojugod cijenu. U tom pogledu za nas demokrate ne može da bude kompromisa ili sporazuma. Ideja jugoslovenstva i slobode ne može se okaljati kojekakvim sporazumima, koji je vrijeđaju i ponizuju.

Prenašamo iz „Beogr. Dnevnika“:

Davidović i Pribićević.

Oba demokratska šefa, koja su se razmimoišla u svojim pogledima na hrvatsko pitanje, imala su za vreme krize držanje koje obojici služi na čast.

Gosp. Davidović, da bi ostao dosledan svojoj reči, žrtvovao je svoj položaj predsjednika stranke: redak slučaj politike i čestitosti!

Ako ima političara za koga se može reći da je žrtva svoga poštenja i svoje naivnosti, to je g. Davidović; ako nije imao praktičnog uspeha, njegov karakter zaslužuje poštovanje.

Gosp. Pribićević, koji je najiskreniji pristalica Vidovdanskog ustava, njegov neumorni branilac, objavio je rat svome šefu, da bi omogućio svojoj stranci da ostane u koaliciji s radikalima; on je u svojoj revnosti za održanjem koalicije išao tako daleko da je više bio Pašićev čovjek, nego demokrata: ali Pašiću, ipak, to nije smetalo da odbaci Pribićevića!

Pašić je Pribićeviću, da bi ga ostavio na vlasti, postavio jedan težak uslov da počepa Demokratsku stranku. Pribićević je pre pristao da se liši vlasti nego da izvrši Pašićev zahtev u pogledu cepanja Demokratske stranke: jedan postupak koji Pribićeviću čini čast.

Demokrati, koji su izgubili vlast, imaće na predstojećim izborima čime agitirati; oni imaju šefove koji imaju časti, koji imaju karaktera.

Radikali, koji imaju vlast, imaju šefove kojima oskudjevaju sve kvalifikacije: kome će narod dati svoje povjerenje, onome ko ima vlast ili onom ko ima čast?

Pašić i komunisti.

G. Vojislav Janjić, inače jedna svrzimantija, igra u današnjem režimu veliku ulogu; lični povjerenik predsjednika vlade. On je u nas neka vrst demokratsko - parlamentarnog Rasputina Gosp. Krste Timotijević, ministar unutrašnjih djela, bio je u mogućnosti da javnosti, da jedno interesantno saopćenje o jednoj političkoj misiji, koju je naš Rasputin imao kod osuđenih komunističkih poslanika u Mitrovici. Ministar je tako reči fonografski uhvatio razgovor, koji je pop Janjić imao sa bivšim vodonom naših komunističkih Filipom Filipovićem i odista taj razgovor, to je jedan interesantan politički dokument. G. Janjić ponudio je komunistima u ime g. Pašića sporazum sa radikalima, na predstojećim izborima, sporazum po kojem bi komunisti imali glasati za radikale, a oni bi zato poslije izbora dobili izvjesne političke koncesije kao stranka. G. Pašić, danas, javno govori, da ne može raditi sa demokratima, zato što su tobože ekstremni, a tajno pruža ruku ekstremnim elementima, koji su zakonom gonjeni kao prevratnici!

Gdje je tu politički moral?

Priredivanje finog ulja.

(Svršetak.)

Samljeveno tijesto treba odmah unijetl pod tjesak. Stajanjem lako uzavrije i dava slabiju kvalitetu ulja. Tijesti se ispočetka polagano, a nikako se ne upotrebljava vruća voda, jer ona uništava ukus i boju ulja. Od prevodenih maslina ulja i voda prskaju na sve strane. Da se to ukloni, umetne se u tijestinu nešto pečaka prije izazetih, al ni pošto slame, koja upija ulje i šteti mu dobre osobine. Kad počme curiti sluzavo i prljavo ulje, prvo se odvoji od ovog zadnjeg. Drugo tijestjenje se vrši jače, al se i to ulje napose prikupi. Te se vrste ulja razlikuju i po boji i po gustoći. Prvo je blijedo i tanko, drugo i treće je tamnije i preti. Da se dobije što bolje ulje, a da se također što više sažme, melju se masline dvaput. Prvi put krupnije, a onda iza sažimanja dođu opet pod žrvanj, da se sitnije samelju. Toplota pomjesca treba da je 16°-18° C. Jedna se sastavina ulja skrutne čim toplota spane ispod 6%, a potpuno se skrutiva (smrzne) pri 2%. Prama tomu treba ravnati i toplotu u uljarnici, koja se mora kretati povrh 10° C., a ispod 16° C. Uz toplotu od 16°-18° C pod uticajem svjetla i dovoljno vazduha u malo se vremena najprvo ukiseli, pa onda se lako upali i postane ranketljivo. Da se izbistri nužno je, da se odvoji od murge pretakanjem. Prvi se put pretače drugi

dan, iza kako je bilo prenešeno u pivnicu, pa opet nakon sedmice dana. Ukupno kroz prvi mjesec 3 do 4 puta. Pa još jedamput u proljeću prije nastupa vrućih dana. Ako se ne može tako brzo izbistriti, može ga se oprati vodom. U otvorenu se posudu lijeva u ulje voda mlaka od 15° C iz poljevača kroz brizgalicu, a pri tome se neprekidno štapom mijesa. Kako je voda teža, padajući na dno povlače za sobom mutež. Ako je potražnja veća, a nije bistro, može ga se filtrirati. Ali kad nije velika nužda pametnije je pretakanje ili pranje vodom. Filtrira se kroz prečišćeni pamuk, koji je bio cio dan u 2% rastopini sode, a onda više put opran u vodi. Ulje dobiva onu lijepu blijedu žutu boju racionalnim postupkom, ali ipak treba mu kojiput ublažiti tamniju boju. Rabe više sredstava, al ga najmanje kviri zikotinjski ugalj. Ovaj se dobro ispere rastanjenom solnom kiselinom, pa onda vodom. Tada se usloji na debljinu od jednog centimetra između slojeva pamuka i kroz to se procjeđuje ulje. Mjesto, gdje se ulje čuva, mora biti suho, malo izloženo propuhu i što moguće mračnije. Zimi da ne spadne toplota niže od 10° C, a ljeti da ne pređe 15° C, da se ne ograđavi ili uranketljivi. Ta se bolest daje donekle izliječiti, al ulje gubi svoje valjane osobine. Na 100 kg ulja primjevuju 2 kg pržene magnezije. Onda se za 4 do 5 dana više puta dnevno promješa, pa pretoči. Drugi popravljaju vrućom vodom i kuhinjskom soli. Ulje gubi svoje dobre osobine, pa ako ga se odmah ne potroši, upane brzo ponovno u istu bolest. Jedino, pametno branje i čuvanje maslina, razumno baratanje sa uljem u mlinu i u uljarnici, pa velika čistoća u posudu uzdržavo zdravo fino ulje za dugo vrijeme. id.

Naši dopisi.

Primamo iz Tijesnoga 20/12.

(Nedoličan postupak jedne nadučiteljice). Gospođa nadučiteljica G. T. i ako na Kraljev rođendan službeno od općinskog upravitelja pozvana da sa školskom djecom sudjeluje blagodarenju, ne samo što nije došla, već je zabranila podregjenoj učiteljici svako pjevanje u školi i u crkvi, pa je i grubijanski napala što se je ona usudila da pjeva sa školskom djecom u crkvi tom prigodom „Bože pravde“.

Opć. ur. Ovaj postupak gđe nadučiteljice nas osobito začuđuje, buduće nam je dosad bio poznat njezin rad kao patriotski i u svakom pogledu odgojni za povjerenju joj mladež.

Čemu sada ova promjena? Vi jest je pak takove težine da je nijesmo mogli prešutjeti.

Belina 19/12.

(Gradnja škole). Ovo mjesto, koje je trebalo novu školsku zgradu kao najvišu svoju potrebu

dobit će je osobitim nastojanjem demokratskih ministara gg. Pribičevića i D.ra Krstelja. O tom je naša općina već primila brzojavnu obavijest pa će se gradnjom što prvo početi. Tako će ovo ubavo i napredno mjesto sa novom školom i vrijednim učiteljskim silama koje će se namjestiti, za kratko vrijeme znatno uspjeti u kulturnom i gospodarskom napretku.

Rogoznica, 21/12. 1923.

(Pomozite nas prije nego popademo). Up zoruemo Ugledno Općinsko Upraviteljstvo, i Kr. Poglavarstvo na članak u mjesnom „Demokratu“ od 15 ovog mjeseca br. 38, strana treća, te navadamo u kratko slijedeće:

Svaki navijač cijena i pljačkaš po oglasu Kr. Poglavarstva mora biti strogo kažnjen. Naši gospodari strojo-ulja javno pljačkaju narod pak im nadnica čista ostaje prvom stroju na kopači dnevno D 1020, a drugom u selu D 640, što iznosi na vrijednost stroja još prednata, po današnjoj procjeni, hiljadu po sto dobiti, i to sa popravkom stroja svako 10-15 godina malo

troška, jer isti nijesu potrebito oskrbljeni. Radnja je sasna loša, sa jednom vodom, vidi se po tom što su jučer stigli dva Talijana i pogodili košćice, dok u Murteru, Sibeniku i Primoštenu, nijesu htjeli gledati znajući da se tu daju dvije vode. Jasno je da u našim košćicama sa jednom vodom ostaje ulja.

Narod je u čudu, uslijed preskupe minele, ne može nositi masline u stroj, tako da je primoran uz bezcijenje prodati masline, te sebe ostaviti u kratkom vremenu bez začina, budući svak nema u kući tvorača da se oskrbi uljem. Stoga stavijamo na srce gore naznačenim naslovima da na vrijeme spriječe pljačku nad narodom, te se u stvari propita, te udari cijenu kako će se težak zadovoljiti, a gospodari imati ipak pristojan dobitak na svoj kapital. Narod hoće da dokaže pljačkašima da je tu naša vlast kojoj treba podavati račune, jer smo se oslobodili okupacije pod kojoj se moglo činiti što se je htilo ako si hodio za njom. Nadamo se da neće naš glas ostati glas vapijućega u pustinji. Težaci.

Pismo iz Beograda.

Konac krize. — Radikalna izborna Vlada. — Približenje Protića i Pašića. — Zadnja sjednica skupštine. — Koncentriranje svih opozicijonih stranaka.

U subotu tekom jutra sakupljali su se Beograđani pred redakcijama dnevnika i pred kafanskim i dućanskim izlozima, da čitaju imena članova nove radikalne vlade. Za prestonički svijet to je bila velika senzacija. Nagli preokret u krizi i odluka o Pašićevoj izbornoj vladi pala je u pitak kasno u večer. Vijest se brzo raširila ali joj nitko nije htjeo da vjeruje, dok se nije sutradan potvrdila. I zbilja, kriza je rešena, čisto neparlamentarno, načinom, koji sjeća više na državni udar. Stranka, koja ne reprezentira niti jednu četvrtinu naroda preuzela je vlast u rukama. Taj neparlamentarni korak ne znači samo jedan izazov za Hrvate i Slovence, osobito za pristase unitarizma, koji su ovog puta bili čak i sa gledišta sastava vlade ignorirani i traktirani kao kakove kolonije već i sira srbijanska javnost, gdje su radikali radi svojih dobro poznatih metoda veoma nepopularni dala je oduska svojem nezadovoljstvu.

Radikali među ostalim zahvaljuju taj uspjeh činjenici što su mala fide prikazivali demokrate, svojoj javnosti a nada sve samoj Kruui kao nepouzdana i da je jedan dio tobože za reviziju ustava. Opetovane izjave kluba koje su demantirala tu tvrdnju nisu bile uzete u obzir ni na najvišem mjestu.

U javnosti se također mnogo govori i o drugim zakulisnim mehanizmima. *Fakat je, da radikali nijesu onakovim riješenjem krize učinili baš jednu uslugu ni Kralju ni Dinastiji.* Svakako time što se je do amlanja vladina koalicija razbila, redovi su se radikala približili i učvrstili. Veselje blokaša zbog Protićevog zbliženja Pašiću te isključenja demokrate iz

vlade prengljeno je. *Dokora će se viditi, kako su radikali bili dobro podijelili uloge, Pašić je imao zadaću, da vara demokrate, a Protić blokaše.* Po svemu je jasno, da će se radikali baciti u izbornu borbu ne zazirući od nikakvih sredstava, koje im pruža položaj na vlasti. Zato su oni uvijek bili protiv činovničkog zakonu, koji je imao napokon urediti položaj državnih namještenika i onemogućiti političke programe. Prema tome već radikali skidaju i smještaju nepoćudne ljude sa raznih viših i nižih mjesta; osobito u upravnoj grani, eda bi sve udesili samo u svoje izborne svrhe. Isto tako ne zaziru ni od svoje vrste demagogije. Poznat je slučaj novog ministra financija Stojadinovića, koji jasno ustaje protiv dosadanjem ministru demokratu Kumanudiju, koji je vršio jednu finansijsku politiku, koja je bila toliko demokratska koliko i radikalna. Odgovor Kumanudija našao je odobrenje objektivne javnosti. Za prosudjenje političkog raspoloženja od simptomatične važnosti je bila sjednica na kojoj je proglašen raspust parlamenta i raspis novih izbora. Ona je bila neobično burna i pokazala je, da je duh opozicije protiv radikalima približio demokrate svim ostalim strankama i obratno. Značajan je bio protest i prikor dem. posl. Agatonovića koji je dobio radikalima da čenjihovo vladanje samo škoditi narodnom jedinstvu. Razne glasnine, da je Pribičević potajno dogovarao Pašićem bile su tendenciozne i lažne. Snajkompetentnije strane mogu vam javiti, da je sačuvano potpuno demokratske stranke jedinstvo. Osim toga mnogose govori o jednoj izbornoj koaliciji s vili opozicijonih stranaka protiv radikala.

RAZNO.

"Ford" namjerava osnivati tvornicu automobila u Bakru ili Šibeniku. "Primorske novine" donose vijest, da američko društvo "Ford" namjerava podignuti u Bakru ili Šibeniku tvornicu automobila, jer mu je talijanska vlada prije dvije godine odbila dozvolu za osnivanje te tvornice u Trstu, i to zbog protesta talijanske industrije, naročito tvornice automobila "Fiat", ma da je talijanska vlada time htjela pomoći Trstu koji gine. Prije nekoliko mjeseci tražio se izlazak na taj način, da bi se tvornica "Ford" osnovala u Trstu u "Punto franco", čime bi njeni proizvodi bili podržani talijanskoj uvoznjoj carini, a tršćansko bi pučanstvo ipak imalo zaradu. Talijanska industrija opet nije pristala, ma da su tršćanski listovi naglašavali, da će "Ford" najviše izvažati na Balkan, te neće konkurirati domaćem talijanskom tržištu. Tako se desilo, da će "Ford" osnovati fabriku na našem teritoriju što je i pravedno, kada namjerava raditi naročito za Balkan, t. j. u prvome redu za Jugoslaviju. Očekujemo, da će naša vlada izaći društvu "Ford" što više u susret.

Kažnjene banke. Zbog toga, što su se ogriješile o propise pravilnika za promet sa valutama i devizama ministarstvo finansija kaznilo je u posljednja dva-tri dana. novčanm kaznama ove novčane

zavode, trgovce i mjenjače: Ljubljansku kreditnu banku u Splitu sa 100 hiljada dinara; Banku Commerciale Triestino sa 100 hiljada; Jovana Hebera, trgovca iz Vršca sa 5 hiljada; Prvu pučku dalmatinsku banku u Splitu sa 5 hiljada; Hrvatsku banku i štedionicu u Bakru sa 50 hiljada; Zadrugu gospodarsku banku u Splitu sa 50 hiljada; Zadrugu banku u Splitu sa 50 hiljada; Mjenjačnu radnju Sutića i Kalderona u Dubrovniku s 30 hiljada; Mjenjačnu radnju Šitića u Dubrovniku sa 30 hiljada; Gradsku štedionicu u Splitu sa 5 hiljada; Stevana Markovića, mjenjača iz Sarajeva sa 10 hiljada; Bakarsku ispostavu Banke za pomorstvo sa 20 hiljada; Stevu Petrovića, mjenjača iz Splita sa 10 hiljada; Braću Matkovića, mjenjače iz Splita sa 10 hiljada; Zadrugu gospodarsku banku u Šibeniku sa 50 hiljada; Antona Belu, mjenjača iz Sarajeva sa 10 hiljada; Filijalu Ljubljanske kreditne banke u Metkoviću sa 100 hiljada; Pomorsku banku u Gruzju sa 100 hiljada; Dalmatinsku diskontnu banku u Šibeniku sa 100 hiljada; Bokešku banku u Kotora sa 100 hiljada; Jadransku banku u Dubrovniku sa 100 hiljada; Bosansku industrijsku banku u Sarajevu sa 10 hiljada i Muslimansku centralnu banku u Sarajevu sa 50 hiljada dinara. — Većini ovih zavoda, pored novčanih kazni, biti će zabranjen i rad sa devizama.

datecima tako da F. D. uz ograničeni broj članova i neznatni mjesečni primos, nebi nikako moglo da u Novoj Godini obezbjedi svoj opstanak, a kamoli da uspješno nastavi ovako razvijenom djelatnošću.

Sto ga se F. D. obraća na svoje podupirajuće članove da bi dobrovoljno povisili mjesečnu članarinu, i time omogućili daljnji opstanak i uspješan rad društva.

Bolno - opskrbne pristojbe u našoj bolnici od 1. januara računat će se za I. razred 100 Dinara, za II. razred 75, a za III. razred 20 dinara dnevno.

U ludnici I. razred 75 dinara a III razred 17 dinara dnevno. Osobe primljene u roditeljske plaćat će dnevno 25 Dinara, a naknada troškova za dojenčad odmjeruje se na 5 dinara dnevno. Osim toga bolesnici I i II. razreda plaćati će za ugotrebu operacijone sale kod operacija 150 dinara.

Opresz roditeljima. Dječak Ante Pavić pok. Šime od god. 13 učenik I. razreda gimnazije nastanjen na Gorici igrao se je dne 20. t. mj. u svom stanu sa jednim malim predmetom u obliku šipke, kog je on dobio od jednog svog druga.

Taj predmet slavio je dječak Pavić u vatru u spahera, našto isti esplodira sa dosta jakom detonacijom tako, da se je i susjedna kuća potresla. Kod te eksplozije zadobio je Pavić tešku ozledu na lijevoj ruci tako da su mu sa ruku potpuno otkinuta dva prsta a jedan treći prst teško ozlegjen. Ozlegljeni dječak nije znao kazati kakovi je bio taj predmet, što je eksplodirao. Ranjeni Pavić bio je istoga dana prenešen u bolnicu.

Uvozne dozvole za paketne pošiljke u Čehoslovačku Državu. Udruženje Trgovaca, Industrialaca i obrtnika za sjevernu Dalmaciju u Šibeniku donosi do znanja interesiranih poslovnih krugova, da na temelju obavještenja sa strane Československog Konsulata u Splitu kod uvoza poštanskih paketa u Čehoslovačku Državu ne treba istodobno podnositi uvoznju dozvolu, već ista se može dobiti tek naknadno kod nadležnih Vlasti. Preporučuje se ipak, da se otpremač prije otpreme pošiljke informira, jeli uvoz dotičnog predmeta uopće dozvoljen. Paketi sa uzorcima, u ko-

liko isti nijesu podložni carini, dopuštaju se u opće bez uvozne dozvole.

Učiteljsko Društvo U. J. U. javlja: Velik broj djece osnovnih škola u Šibeniku nije bio u stanju da nabavi potrebite školske knjige, pa je inicijativom uč. društva sakupljeno 1020 dinara.

Ovaj je iznos podijeljen ovako: Gradskoj muskoj 300 D; gradskoj ženskoj 150 D; Varoškoj 350 D; Dolac mješovita 120 D; Crlića mješovita 100 D.

Dopriniješe: Općina Šibenik 200 Din; E. Weissenberger 30; zlatarija Petrić 30; M. Pergin 10; M. Skočić 10; I. Čičin - Šain 10; H. Plančić 30; M. Vučić 10; Žarković 30; S. Drutter 20; M. Marčić 10; V. Vučić 20; Lj. Montana 20; Erceg 10; A. Šupuk i sin 100; Slavenska banka 100; Srpska banka 100; P. Terčanović 40; Okružna banka 100; Jadranska banka 50; Zadruga 50;

Plemenitim darovateljima srdačna hvala. **Učiteljsko društvo**

"Istra" Prošlih dana ustanovilo se je potporno i prosvjetno društvo "Istra" sa sjedištem u Zagrebu. Svrha je to novom udruženju, da okupi n svoje krilo svu našu braću onkraj granice, koja su rasijana dijem Jugoslavije, a porijetlom su iz krajeva prisajedinjenih Italiji. Predsjednikom "Istre" jeste Dr. Ivan Zuccon, potpredsjednikom R. Katalinić Jeretov, tajnikom Jerčac Ante, blagajnikom Božo Semelić. Odbornici: Opašić Vjekoslav, Tomasić Rudolf, Zgrablić Josip. Nazorni odbor: Buić Frane, Korlević Marko i Ribarić Milan. Redoviti članovi mogu biti svi Jugoslaveni, koji su porijetlom iz krajeva prisajedinjenih Italiji, a podupirajući svi oni naši državljani, koji su voljni da pomognu ovu potrebnu ustanovu. Prijave članova prima tajuik Marčac Ante, Zagreb, Markov trg br. 2. Braću iz cijele Julijske kraje, Zadra i Lastova, gdje god Vas ima upisujte se u "Istru".

U fond "Filharmoničkog Društva" prigodom crkvenog koncerta dopriniješe: Presvjelti Biskup Dr. Mileta Din. 100; Prečosni kanonik Mirić 20; Dr Filip Marušić 100.

Vlasnik i Izdavaatelj: Odbor Demokratske Stranke
Odgovorni urednik: ČEDOMIL MEDINI.
Tisak grafičnog zavoda E. VITALIANI.

GRADSKJE VIJESTI

Čestitka. Svim čitaocima naše lista, sumisljenicima i prijateljima demokratske misli, želimo sretno božićne blagdane!

Lične vijesti. Jučer je stigao u Šibenik nar. poslanik i bivši ministar g. Dr. Ivo Krstelj, koji će se dulje vremena zadržati u našoj sredini.

— Danas se je povratio iz Beča mjestni liječnik Dr. Ante Matković.

Na prelasku. U četvrtak je bio u našem gradu na prolasku kući savjetnik kod jugoslavenskog poslanstva škod sv. Stolice g. Dr. N. Moscatello.

Božićni praznici kod srednjih škola traju od 23 decembra do uključno 2 januara.

Na uvažanje. Upozorujemo sve naše predbrojnike da izvole čim prije dostaviti pretplatu za prošlu godinu i da je obnove za nastajnu 1923.

Proslava Kraljevog rođendana. Naš je grad najsvječanije proslavio rođendan Njeg. Velik. Kralja Aleksandra. Već u suboto popodne grad se okitio zastavama, a pucaanje iz mužara najviše narodnu svečanost. U 10 sati održano je svečano Blagodarenje u Stolnoj crkvi, a u 10 i po u srpsko-pravoslavnoj. Državnu himnu ispjevao je mješoviti zbor Učiteljske škole pod ravnanjem vrsnog Maestra g. Karamana. Poslije Blagodarenje bio je mimohod vojske, Škola i vatrogasaca na Poljani Kralja Petra.

Ženska Narodna Zadruga dijeliti će večeras siromašnoj školskoj dječici razne komade odjeće i obuće, što su marljivo i zauzetne članice ovog nacionalnog društva ovih dana sasile i pripremile.

Promocija. Naš sugrađanin g. Dunko Belamarić Ivin položio ovih dana stroge ispite odličnim uspjehom kod visoke trg. škole Revoltela u Trstu i bio je promoviran na čast doktora trg. znanosti.

Zasjedanja porote u Šibeniku kroz g. 1923 slijedit će i to prvo zasjedanje na 12 februara, a drugo na 2 maja, treće na 7 augusta a četvrto na 5 novembra 1923.

Revizija procesa. Pri ljetosnjem porotnom zasjedanju, vodila se je po drugi put porotna rasprava proti Antuli Pekas radi zločina umorstva na svojem mužu. Prema pravorijeku porotnika bila je po drugi put priznata krivom i po drugi put osuđena na smrt. Uslijed ništovne žalbe obrane, vrhovni je sud u Zagrebu, ukinuo i taj pravorijek, pak će se proti Antuli Pekas i po treći put voditi porotna rasprava, što je veoma rijedak slučaj u kaznenim parnicama.

Zadnja pruga. U četvrtak je pristao u našu luku za zadnji put parobrod "Roma", jer mu je Mussolinijeva vlada digla subvenciju. Tako je ta linea suspendirana a čujemo da će ih slijediti i druge.

Lučki promet. Ove sedmice pristala su u našu luku četiri velika parobroda: Teresa sa 7500 tonelata krea celulozu za New-York; Alfa 5000 tonelata iskrcava ugljen na Sufidu iz Cardiffa; Alardi od 3500 tona krea karbid na Sufidu i San Paul od 6000 tona, iz Malte krea bauxit za Newjark.

Za filharmonično društvo. Kako je gradjanstvu poznato, mjesno je F. D. za cijeloga svog opstanaka a osobito u posljednje vrijeme razvilo svestranu djelatnost te je svojim produkcijama na polju svjetovne i crkvene glazbe dokazalo ozbiljno svaćanje u provadjanju svojeg zadatka oko širenja glazbene umjetnosti i glazbene kulture. Tome je F. D. posvetilo osobitu pažnju glazbenom odgoju našeg pomlatka i u tu svrhu osnovalo redovitu školu gudalačkih instrumenata koju već danas pohađja trideset učenika. Čitav je ovaj rad skopčan s ogrumnim novčanm iz-

Dolazak parobroda u Šibensku luku.

Dan	iz	u	čas
Ponedjeljak	Zadra	u 6.30 s.	
	Skradina	" 7 "	
	Rogožnice	" 7.40 "	
	Zlosela	" 8.30 "	
	Trsta	" 15.15 "	
Utorak	Bakra	u 6.40 s.	
	Skradina	" 7 "	
	Zlosela	" 8 "	
	Splita	" 17 "	
Srijeda	Skradina	u 7 s.	
	Bogožnice	" 7.50 "	
	Zlosela	" 8 "	
	Bakra	" 9 "	
	Splita	" 10 "	
Četvrtak	Žirja	" 13 "	
	Rava	" 16.10 "	
	Skradina	u 7 s.	
	Zlosela	" 8 "	
Petak	Trsta	" 11 "	
	Viss, Splita	" 15 "	
	Splita	" 17 "	
	Trsta, Zadra	" 17.80 "	
Subota	Bakra	u 6.40 s.	
	Skradina	" 7 "	
	Rogožnice	" 7.50 "	
	Zlosela	" 8 "	
Nedjelja	Rava	" 16.10 "	
	Splita	" 16.30 "	
	Skradina	u 7 s.	
	Skradina	" 7 "	

Odlazak parobroda iz Šibenika.

Dan	za	u	čas
Ponedjeljak	Split	u 7.30 s.	
	Skradin	" 15 "	
	Bogožnice	" 14 "	
	Vodice, Tijesno	" 14 "	
	Trogir, Split	" 16.45 "	
Utorak	Bakar	" 18.80 "	
	Split	u 7.40 s.	
	Skradin	" 13 "	
	Vodice, Tijesno	" 14 "	
Srijeda	Bakar	" 18 "	
	Split	u 11 s.	
	Trst	" 12 "	
	Skradin	" 13 "	
	Bogožnice	" 14 "	
Četvrtak	Vodice, Tijesno	" 14 "	
	Zadar	" 17 "	
	Bakar	" 18 "	
	Split	" 19.30 "	
Petak	Split	u 7.40 s.	
	Skradin	" 13 "	
	Rogožnice	" 14 "	
	Vodice, Tijesno	" 14 "	
Subota	Bakar	" 19.30 "	
	Zadar	u 7 s.	
	Split	" 7.30 "	
	Žirje	" 8.15 "	
Nedjelja	Skradin	" 13 "	
	Bogožnice	" 14 "	
	Vodice, Tijesno	" 14 "	
	Bakar	" 19 "	
Nedjelja	Split	u 8.30 s.	
	Trst	" 12.30 "	

ŠIBENSKA OKRUŽNA BANKA D. D.

Brzovjav: Krugobanka. u Šibeniku Inter. telefon: 68.

Bankovni Odsjek:

obavlja sve bankovne transakcije uz najpovoljnije uvjete

prima uloške i plaća

6% kamate na uložne knjižice

5% „ „ tekuće račune

4% „ „ čekovne račune

doznake iz aktivnog računa obavlja bez proviđbe.

Trgovački odsjek:

preuzima trgovačka zastupstva za sjevernu Dalmaciju.

preuzima komisijska skladišta za Šibenik i ostala važnija tržišta u sjev. Dalmaciji

preuzima dobavu za svoj i tuđi račun proizvoda sjeverne Dalmacije.

Šibenska Okružna Banka D. D. u Šibeniku

upravlja poslovima Općinske Zajednice za ishranu sjeverne Dalmacije.

stoji na raspoložanju svim interesentima za poslove koje imaju na području sjeverne Dalmacije.

SLAVENSKA BANKA d. d.

FILIJALA ŠIBENIK

::: Dionička glavica K 150.000.000. ::: Pričuva K 50.000.000.
BRZOJAVNI NASLOV: SLAVENSKA

Glavno sjedište

ZAGREB

Poslovne centrale:

BEOGRAD

LJUBLJANA

FILIJALE

Bjelovar
Brod n/S
Dubrovnik
Celje
Gornja Radgona
Kranj
Maribor
Murska Subota
Osijek
Sombor
Sušak
Šabac
Velikovac
Vršac

EKSPOZITURE

Monoštor
Skofja Loka

SEZONSKA EKSP.

Rogatačka Slatina

AGENCIJA:

Buenos Aires

AFILIJACIJE:

Budapest (Balkan Bank).
Wien (Bankhaus)
M. R. Alexander

Prima uloške na knjižice i tekući račun uz najpovoljnije uvjete.

Obavlja sve bankovne transakcije najkulantnije.

JADRANSKA BANKA BEOGRAD

DIONIČKA GLAVICA Din. 60.000.000.--

Rezerva: Din. 30.000.000.--

PODRUŽNICE:

Bled,	Jesenice	Prevalje,
Cavtat,	Korčula,	Sarajevo,
Celje,	Kotor,	Split,
Dubrovnik,	Kranj,	Šibenik,
Herceg Novi,	Ljubljana	Tržić,
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.
	Metković,	

-: Amerikanski odio :-

Naslov za brzovjavke: JADRANSKA.

AFILIRANI ZAVODI:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK, Cootland Street 82,
New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir

PRVA MARIBORSKA TVORNICA SAPUNA

..... MARIBOR (Slovenija) .....

Proizvadžja: razne vrste prvorazrednog sapuna kao i pravog zelenog uljenog, tip dobro poznate Tvornice Fenderl

I KRISTALNE SODE.

**Tražite samo sapun sa
oznakom zlatorog**

jer najbolji i najkorisniji.

Glavno zastupstvo i skladište za sjevernu Dalmaciju

JOSIP JADRONJA

ŠIBENIK